

Republika e Kosovës - Republika Kosova - Republic of Kosovo

ZYRA RREGULLATORE PËR UJËSJELLËS DHE MBETURINA
REGULATORNI URED ZA VODOVOD I OTPAD
WATER AND WASTE REGULATORY OFFICE

PËRFORMANCA E KRU KUNDREJT CAQEVE TË PËRCAKTUARA ME PROCESIN RREGULLATORË TË VITIT 2009

Prezantues: Sami Hasani
Kryesues i Departamentit për Tarifa dhe Financa

Prishtinë, 30 Shtator 2010

Performancë e mirë dhe rëndësia e saj

► Definimi i përformancës

- Performanca përfshin aktivitete e ndërmarra për t'u siguruar se caqet e përcaktuar po përmbushen në mënyrë të vazhdueshme dhe efikiente
- Përformanca e mirë, përveç se është sukses i kompanisë, në esencë ofron mundësinë e qasjes së gjithë komunitetit në një të mirë publike
- Me të cilën arrihen shumë objektiva shoqërore, sikurse edhe
 - qëndrueshmëri financiare e kompanive, dhe
 - përballushmëria e pagesës së faturave nga konsumatorët e shërbyer
- Rëndësia e përformancës së mirë të kompanive publike që ofrojnë shërbimet e ujit janë të shumta dhe të pa diskutueshme.

Historiku i proceseve tarifore

- ▶ Nga viti 2006 gjer në fund të vitit 2008 janë aplikuar tri procese rregullatore të përcaktimit të tarifave:
 - dy një vjeçare, dhe
 - një tre vjeçare
- ▶ Dy proceset e para janë përmbyll sipas parimit të mbulimit të thjeshtë të kostos operative
- ▶ Procesi i fundit i mbulimit të kostove operative ka ngërthyer në vete edhe kategori të reja ekonomike të cilat nuk ishin aplikuar më parë.

Përcaktimi i tarifave

- ▶ Përcaktimi i tarifave bazuar në të dhënat e planifikuara –
 - Teknike
 - Financiare
 - Të ardhurat operative
 - Kostoja operative
 - Kostoja e projekteve kapitale investive nga burimet e brendshme financiare
 - Projektet kapitale te financuara nga burime te jashtme, si p.sh nga donatorët (që nuk ndikojnë në tarifë)

Performanca Operative kundrejt caqeve në 2009 (I)

- ▶ Gjatë procesit tarifor 2009–2011 për herë të parë janë caktuar caqe të qarta
- ▶ Mospërmbushja e caqeve në nivel të sektorit:
 - Uji i prodhuar (m³) – mos përmbushje prej 2%
 - Uji i pafaturuar % – mos përmbushje prej 9%
 - Uji i faturuar (m³)– mos përmbushje prej 14%
 - Ujërat e zeza (m³) – mos përmbushje prej 19%
 - Numri i konsumatorëve me shërbime të ujësjellësit–ka tejkaluar cakun për 10%
 - Numri i konsumatorëve me qasje në rrjetin e kanalizimeve –ka tejkaluar cakun për 11%

Performanca Operative kundrejt caqeve në 2009 (II)

- ▶ Tejkalimi i përmbushjes së caqeve në nivel të kompanive:
 - Uji i prodhuar (m³), për KRU Prishtina, prej 1%
 - Uji i prodhuar (m³), për KRU Mitrovica, prej 5%
 - Uji i prodhuar (m³), për KRU Hidroregjioni Jugor, prej 26%
- ▶ Tejkalimet e lartë përmendura mund të interpretohen si negative:
 - Rritja në ujin e prodhuar nuk është përcjellur me rritjen e faturimit!
 - Krijimi i shpenzimeve në emër të ujit të prodhuar por të pafaturuar (m³)

Performanca Financiare dhe shërbimet me konsumatorë kundrejt caqeve në 2009 (I)

- ▶ Rritja e tarifës në 2009
 - 10.7% për amvisëri
 - 15.3% për konsumatorët jo-shtëpiakë
- ▶ Mospërmbushja e caqeve në nivel të sektorit:
 - Faturimi (€) – mos përmbushje prej 17%
 - Arkëtimi (€) – mos përmbushje prej 24%, që ndikon rëndë në rrjedhjen e parasë në sektor
 - Kostoja operative (€) – pak mbi nivelin e synuar

Performanca Financiare dhe shërbimet me konsumatorë kundrejt cagueve në 2009 (II)

- ▶ Shpenzimet kapitale ishin vetëm një pjesë e nivelit të planifikuar:
 - Shpenzimet kapitale për ujësjellës (€) – mos përmbushje prej 80%
 - Shpenzimet kapitale për kanalizim (€) – mos përmbushje prej 98%

Performanca Financiare dhe shërbimet me konsumatorë kundrejt caqeve në 2009 (III)

- ▶ Mospërmbushja e caqeve në nivel të kompanive:
 - Gjashtë kompanitë e ujësjellësit nuk kanë realizuar investime kapitale
 - Vetëm KRU Prishtina ka realizuar investime të konsiderueshme, por prapë se prapë ka investuar vetëm 37% nga shuma e planifikuar për ujësjellës, dhe vetëm 5% për kanalizime.

Konkluzionet

- ▶ Caqet e performancës duhet të caktohen nga ZRRUM, dhe janë pjesë përbërëse e procesit tarifor
- ▶ Caqe të lehta për tu arritur do të thotë tarifa më të larta
- ▶ Menaxhmentet duhet shtuar përpjekjet për menaxhim më efektiv dhe më funksional
- ▶ Palët tjera të interesit duhet të ndihmojnë kompanitë për të arritur një performancë më të mirë duke e ndihmuar me:
 - masa ligjore
 - qështje rregullative, dhe
 - mbështetje të tjera institucionale

Informata shtesë

- ▶ Për të dhëna më të hollësishme për Raportin Vjetorë Sektorial të KRU-ve për vitin 2009, mund te vizitoni Web-faqen e ZRRUM-it:

www.wwro-ks.org

- ▶ Sikurse që mund të parashtroni çdo pyetje, jepni komente dhe sugjerime në raport dhe punën tonë
- ▶ Mjetet tona të komunikimit mund t'i gjeni në Web-faqe.

Ju faleminderit për vëmendje!